REJESTR DOTYCZY:

Nr. rejestracyjny

GISTEDT-KILTYNOWICZ.Elna

z d. Gistedt

s/c Ernsta i Marii

z d. Welcher

ur. 26.01.1895 w Sztokholmie

kraj:

zm. 26.10.1982 w Stockholm

kraj: Szwecja

pochowany Cmentarz w dzielnicy Solna, Sztokholm

Dane personalne

Aktorka

Źródła i bibliografia

Dziennik Polski 18.11.1982 - wspomnienie

18 listopada 1982 r.

Elna Gistedt-Kiltynowicz, znakomita artystka

Zmarła ostatnio w Sztokholmie Elna Gistedt — Kiltynowicz była przez cały okres międzywojenny ceniona i popularna aktorką rewiową w Warszawie. Jej kariera była niezwykła. Zawód swój miała we krwi, odziedziczyła go po rodzicach.

Po powrocie z matką ze Stanów Zjednoczonych została w 1917 r. zaangażowana jako „Księżniczka czardasza" — którą to rolę grała w 4 językach, m.in. po polsku, dwa tysiące razy — do Helsinek, a następnie do Petersburga i Moskwy skąd, uniknąwszy skutków rewolucji, wróciła do Sztokholmu aby występować w specjalnie dla siebie napisanej operetce. Następnie Berlin, gdzie zostaje zaangażowana na „dwutygodniowe" występy w innej operetce, w Warszawie. Dwa tygodnie zamieniły się wkrótce w 22 lata szczęśliwego małżeńskiego pożycia z handlowcem polskim, Kiltynowiczem. Z Warszawy wyjeżdżała na gościnne występy do Estonii, Łotwy, Węgier, Rumunii i Czechosłowacji. Przychodzi wojna. Pani Elna kupuje pod okupacją worek kawy, nie bardzo wiedząc jeszcze po co. Zakłada kawiarnię i zatrudnia w niej koleżanki — aktorki. Oddaje nieocenione usługi polskiemu ruchowi podziemnemu m.in. przez swe kontakty z neutralnymi Szwedami i Szwajcarami, za co po wojnie została odznaczona przez rząd RP na uchodźstwie Krzyż Zasługi.

Po powstaniu warszawskim przeszła wraz z ciężko chorym mężem przez obóz w Pruszkowie, a po jego śmierci wróciła do Szwecji. Wyjeżdża raz jeszcze do Polski już pod komunistycznym reżymem dla zlikwidowania spraw rodzinnych i po powrocie wydaje po szwedzku doskonale napisaną autobiografię „Od operetki do tragedii". Potem występuje przez jakiś czas na polskich scenach w Londynie i Paryżu, a po powrocie do Szwecji w Göteborgu. Malmö, Helsingborgu i w Sztokholmie, gdzie z dużym powodzeniem kreuje m.in. Elizę Doolittle w „My Fair Lady".

Kilka lat temu reżyserowała jeszcze autobiograficzny film w szwedzkiej telewizji w wielkiej mierze poświęcony jej drugiej jczyźnie, jak zawsze nazywała Polskę. Wśród Szwedów, jak i wśród polskiej emigracji, pozostawiła wielu przyjaciół, którzy będą zawsze wdzięcznie wspominać jej zasługi, otwarte serce i nie opuszczający ją nigdy humor.

Wiesław Patek